

I MIN NATUR -

smycken som samtalsobjekt om svensk identitet idag

av Auli Laitinen

Institutionen för konst, Konstfack, Stockholm
Konstnärliga forskningsprocesser
VT2012

I MIN NATUR -

smycken som samtalsobjekt om svensk identitet idag

av Auli Laitinen

Innehållsförteckning avsnitt 1 - 8

1. Inledning/2
2. Metod/2
3. Projektet/7
  - 3.1 I min natur
  - 3.2 Samtida smyckekonst
  - 3.3 Samtalet
4. Tidigare arbeten/8
5. Undersökningen I AM SWEDISH/11
6. Reflektionen I AM SWEDISH/13
7. Referenser/14
8. Bildförteckning/16

ABSTRACT

Institution: Institutionen för konst, Konstfack, Stockholm

Konstnärliga forskningsprocesser, 15 poäng

Handledare: Emma Göransson och Roland Ljungberg

Titel och undertitel: I min natur - smycken som samtalsobjekt om svensk identitet idag

Författare: Auli Laitinen

aulilaitinen@gmail.com

VT2012

Genom en beskrivning av området och den egna konstnärliga processen gör jag en undersökning av det samtida smycket som ett samtalsobjekt som belyser frågan om svensk identitet idag. Undersökningen genomförs via ett i processen av mig gestaltat smycke och av ett av andra bärande av detta smycke. Undersökningen genomförs för att söka nya tankar om svensk identitet idag hos både skapare och bärare av smycket och berättar hur dessa insikter kan komma att påverka min framtida gestaltning av smycken som samtalsobjekt.

SÖKORD: svensk smyckekonst, samtida smycken, samtalsobjekt, HDK, svensk, identitet

I MIN NATUR

- smycken som samtalsobjekt om svensk identitet idag

Auli Laitinen

1. Inledning

Utifrån min bakgrund i smyckekonst och konsthantverk i Sverige vill jag utforska smycket som samtalsobjekt. Med samtalsobjekt menar jag ett smycke som kan agera som igångsättare av ett samtal utifrån ett av mig valt ämne. Jag vill genomföra en bärarundersökning för att visa att ett smycke kan starta ett samtal och att det kan generera nya tankar både hos bäraren och skaparen kring det ämne som smycket berättar om.

I min undersökning gestaltar jag ett smycke på temat I MIN NATUR som utgår ifrån mina reflektioner kring svensk identitet idag.

Det behövs en utövares röst i diskussionen som vill formulera sig både kring och som en upplevare och skapare av smyckekonst.

2. Metod

För att tydliggöra samtalseffekten och ringa in min arbetsprocess väljer jag ut en smyckesform, broschen. En ring behöver ta hänsyn till bärarens fingerstorlek, ett halsband till bärarens halsstorlek och armbandet till bärarens armtjocklek. Den tekniska lösningen för en brosch behöver inte bearbetas till en unik individ utan till ett tyg i valfritt klädesplagg. Som de flesta broscher bärs de ofta i samtalshöjd, alltid synliga vare sig man står eller sitter ned.

I mitt gestaltande arbete utgår jag ofta från traditionella silver- och guldssmedtekniker som jag sammanför med material och former från det som finns runtomkring mig. När jag tycker att uttrycket kräver en fabrikshand och ett material som inte lämpar sig för manuell bearbetning, använder jag mig av det. *Ready mades* för mig är vardagliga saker såväl som gamla saker från mitt barndomshem. Textil förekommer ofta i mina arbeten. Jag känner släktskap med textila tekniker, liksom matlagning är det hantverk som hör till hemmet och som ofta visar sig i mina minnen från min barndom.

För att undersöka smycket som samtalsobjekt behöver jag kontextualisera mitt arbete via andras tankar och idéer samt ta reda på och förtydliga min konstnärliga praktik och drivkraft. Jag kommer att dela ut en brosch utifrån temat *I MIN NATUR* till 10 personer som kan bära broschen i en vecka. Efter veckans slut frågar jag bärarna om de eventuella samtal och tankar kring bärandet av broschen som uppstått.

Genom att varva mitt arbete med smycken med studier av litteratur inom konst och konsthantverk vill jag skapa en arbetsprocess som kan utvecklas. Tydliggörandet av arbetet och dess process samt resultatet av bärarundersökningen där praktik och teori integreras kan tillföra smyckekonsten kunskap samt gör mina egna val och tankar synligare.

3. Projektet

3.1 I min natur

Jag önskar ett samtal om ursprung och tillhörighet. Som född och uppvuxen i Sverige har jag en självklar identitet inuti, men inte utanpå. Mitt mörka utseende kräver oftast en förklaring och jag måste förhålla mig till det. Efter Sverigedemokraternas framgång i valet känner jag ett ökat behov av att diskutera min egen plats i den svenska samhället. Jag har växt upp som det som Sverigedemokraterna nu (Mattson 2011), när de försöker tvätta bort sitt nazistiska förflutna, lanserar som accepterade svenskar, dvs som personer som kan språket, sederna och kulturen, men inte nödvändigtvis är blonda och ljushyade.

Vad ska jag göra när min hudfärg inte längre är mitt eget alibi mot fördomar?

Hösten 2011 deltog jag i en tredagarsresa genom Sverige med smyckekonstprojektet ALLA. Alla smycken i projektet var skapade kring temat främlingsfientlighet. ALLA initierades av smyckekonstnärerna Hanna Hedman och Rut Malin Barklund som en manifestation mot resultatet av valet 2010 då Sverigedemokraterna kom in i riksdagen. Sex personer bar 30 olika smycken under resans gång.

"Kom just att tänka på vad mannen på Norrlandståget sa, han sa att nu efter vårt samtal kom han på vad han verkligen var, han var intolerant...! Jag använde begreppet och han tyckte det passade väldigt bra på honom. Han hävdade ju med bestämdhet att han inte var rasist och att han aldrig skulle neka någon som verkligen behövde stanna att göra det MEN...och så alla de exempel som jag hört förut. Att inte få behålla det svenska, att inte få använda svenska flaggans färger, att invandrare är bortskämda och utnyttjar systemet, att de absolut vill bo i getton...Det var helt enkelt intolerant han var. Han verkade nöjd med den benämningen, vet inte om jag är det. Jag tänker fortfarande mycket på vårt samtal. Så många obehagliga historier och så lite mothugg från mig, eller? Strömmen av provocerande åsikter kunde inte dölja en kärleksfull och varm person. Jag undrar hur länge han kommer att komma ihåg vårt samtal."

Men hur är det med min egen intolerans? Jag växte upp med negerbollar och niggerspel, de hörde till min vardag och det var inte förrän jag blev vuxen som de uttrycken började skava. Innan dess var min svenska identitet ganska självklar och upprätthölls av mina vänner, skola och närmsta omgivning. Utanför detta blev det tydligare att mitt utseende ändrade det mottagande jag fick och jag är sedan dess tvungen, motvilligt, att många gånger anta positionen av att komma utifrån, att vara annorlunda och jag blir därmed tvungen att också identifiera mig med invandrare trots min uppväxt i Sverige. För mig innebär detta en kunskap som skiljer sig ifrån empati, jag befinner mig ibland helt enkelt i två situationer, samtidigt. Detta skapar en för mig svår inre dialog.

Jag har läst om Leon Festingers begrepp kognitiv dissonans (Aronson 2011). Ett exempel på när det uppstår är då det finns en motstridighet mellan tanke och beteende hos en individ, då vi tvingas agera i strid med vad vi egentligen tror på. Det är ett obehagligt tillstånd som de flesta vill undvika. Undvikandet kan pocka på så starkt att vi kan gå så långt att vi försöker ändra på vår inre övertygelse för att passa bättre ihop med en hemsk handling för att undvika denna kognitiva dissonans. Kan det vara det som gör att vi så gärna umgås med likatänkande, att vi vill undvika att bli påverkade och på så sätt tvingas tvivla på att vi har rätt? Jag vill skapa en brosch som kan utsätta mig för möjligheten att också prata med en oliktänkande.

Den kognitiva dissonansen närmar sig och vi kämpar emot. Den är bra och den är dålig. Bra för att den kan hjälpa oss att upptäcka när vi handlar fel enligt vår egen övertygelse,

men dålig för att den också kan tvinga oss att ändra åsikter, dvs inre övertygelse, för att slippa dissonansen...Det är därför jag behöver prata mer med andra människor. Jag ser smycken som samtalsobjekt, som diskussionsunderlag. Jag vill ta hjälp av andra i svåra frågor.

3.2 Samtida smyckekonst

Den samtida smyckekonsten, har (Turner 1996) under 1900-talet fram till idag formats via konst i Amerika, guldsmidet och Bauhauskolan i Tyskland och Arts & Crafts-rörelsen i England. Flera begrepp används såsom Smyckekonst, Jewellery art och Studio jewelry.

Min uppfattning om den samtida smyckekonsten idag är att många verksamma inom fältet relaterar till smyckets historia och ikonografi när de arbetar med smycken. Det betyder här att man håller sig inom de västerländska storlekar, former och symboler som tolkas av de flesta som smycken.

1.
Agnieszka Knap
Halsband ur serien
Transition, 2008
Fluorit, silver, emalj, silke
foto: Mats Håkanson

2.
Karen Pontoppidan
Utan titlar, 2006
ringar i silver, guld, emalj, niello
Foto: Karen Pontoppidan

Det senaste decenniet har det blivit vanligt med smycken som refererar till det traditionella smycket. Det kan vara en ring med en ring på, eller användandet av ädelstensformen som utgångspunkt, en sten satt med en fattning i form av en sten. Pärlhalsbandet har ofta använts som en utgångspunkt för nya tolkningar.

Jag ser att man använder smycket som referens till frågor om värde och statusymboler. Detta blir ofta en ironisk vink för att visa att smycket talar om någonting utöver värde och status. Dessa *Meta-smycken*, termen tagen från Ulf Lindes *Spejare* (Linde 1960) där han beskriver Duchamp som en *Meta-konstnär* som gör konst om konst, kommenterar smycket som tradition. Jag ser det också som ett tecken på att det är samtida smyckekonst vi ser.

3.
Kim Buck
Prinsessring, 2005
guld
Foto: Kim Buck

En annan strömning inom den samtida smyckekonsten gör smycken som, enligt mig, förhåller sig mer fritt till kroppen och som inte nödvändigtvis fokuserar eller utgår från smyckets historia eller traditionella sammanhang. Den laborerar fritt bland ämnen och referenser och experimenterar med olika uppfattningar om vad ett smycke kan vara och var det kan sitta. Denna strömning förhåller sig inte bara till den västerländska bilden av smycken utan kan ha ett mer globalt perspektiv.

4.
Miro Sazdic
1976 3, 2010
Hänge, papper
Foto: Staffan Löwstedt

5.
Tobias Alm
BROOCH 7.2, 2010
bomull, trä, magnetpulver, lim, schellac, stål
Foto: Tobias Alm

Jag verkar inom den samtida smyckekonsten som i Sverige ingår i den större cirkel som är det svenska samtida konsthantverket. Min kunskap om och förståelse av konsthantverket och dess kreativa process kommer också från den samtida berättelsen om konst. Jag går här inte in på hur smyckekonsten bör definieras utan applicerar den kontextuella definitionen av konst (Danto 1997) på smyckekonsten som idag visas på gallerier och muséer med inriktning på smyckekonst och konsthantverk. Dessa finns främst i Europa.

3.3 Samtalet

I mitt projekt är samtalet med andra centralt. Jag arbetar inom ramen för det jag tror de flesta i västvärlden läser av som smycken. Genom att inte försvinna alltför långt ifrån de storlekar, former och symboler som tolkas av de flesta som smycken använder jag mig av den ramen i mitt gestaltande.

Därför är det viktigt att poängtera att jag också förutsätter en viss föreställning utifrån vilken betraktaren läser smycket, oavsett om de ser smycken på en utställning eller buret på en kropp:

-Att det någon bär står för något som bäraren sympatiserar med eller/och vill upphöja.

Jag intresserar mig inte främst för vad som kan vara ett smycke eller var det kan sitta på kroppen. Om inte material och form säger smycken kan storlek och placering göra det. Jag undersöker vad begreppet samtida smyckekonst är och vad ett smycke inom den samtida smyckekonsten kan säga eller göra.

Jag arbetar med tanken om ett objekt som manifesterar ett budskap formulerat av mig men som också skapar något ut från betraktaren och som kan komma tillbaka till mig, eller till någon annan. Jag ser/tänker på både bäraren och åskådaren, till skillnad från t ex en målare som ju inte bär omkring på sin tavla så är en smyckesbärare i ständig möjlig förändring på grund av mötet med betraktaren, och tvärtom.

För mig är frågor om genus och identitet ofta en underliggande fråga och de blandas med min undersökning om vad smyckekonst är. Jag har undersökt smycken som samtalsbärare sedan min studietid. Ju mer jag arbetar desto mer har jag tänkt på den delen av samtalet som förändrar eller upplyser mig själv såväl som betraktaren vilket kan liknas vid surrealismen och dess sökande i det undermedvetna. Det samtal jag söker utgår från frågor som jag själv inte har svar på. Samtalet jag söker är öppet, personligt, och ärligt. Jag söker en form av tänkande tillsammans med andra och mitt gestaltande när jag skapar smycken är föränderligt, så önskan om samtalet kan egentligen appliceras på alla mina teman. Utvecklingen av mitt arbete ligger mer i ett experimenterande av formen för dessa frågor, än i en förändring av själva frågorna i sig. Jag tänker på mitt arbete som en pågående undersökning om vad det är att vara människa.

Det som kan tyckas svårt, att göra smycken om obekväma ämnen och mena att någon ska bära dem, är en stor del av utmaningen. Jag ser smycken som en ganska subversiv strategi, smycket tar sig in i så många olika miljöer och sammanhang och har en chans att starta ett samtal som inte planerats. Smycket ger en möjlighet att få andra än bäraren att diskutera, prata.

Jag har tidigare kallat mina smycken för konversationsobjekt men likt ett av de mest kända, Benvenuto Cellinis salt & pepparkar från 1500-talet, så strävar jag i mitt arbete inte efter samtal kring överdåd. Inte heller söker jag, likt dekorerade keramikpjäser för bordet

från 1800-talet, ett samtal för att bryta isen. Därför kallar jag nu på svenska mina smycken för samtalsobjekt. Jag söker en för mig viktigare dialog än isbrytaren och känner mig mer besläktad med Ulf Lindes sätt att se på betraktaren som medskapare till verket (*Spejare*, 1960). Grant H Kester skriver i sin bok *Conversation pieces - Community + Communication in modern art*, 2004 om den dialogiska konsten som ser en estetisk gestaltning i ord och tanke som utförs tillsammans - konstnär och medskapare. Kester tar upp många sociala projekt som exempel vilket kan tyckas ligga en bit ifrån mitt arbete men jag vill hävda att den upplevelse av skönhet och hänförelse som kan uppstå när människor förstår varandra och tänker tillsammans är någonting mycket vackert och viktigt.

4. Tidigare arbeten

Jag vill genom att undersöka smyckets samtalsbärande funktion också beskriva min arbetsprocess och förtydliga det symbol- och materialspråk jag använder.

När jag tankeskissar letar jag ofta efter material som krockar med varandra i sin symbolik, sitt uttryck. Jag började med det i mitt examensarbete på HDK. Till exempel blandade jag då pubesliknande hår med pärlor för att söka en reaktion av skräckblandad förtjusning, blanda avsmak med attraktion. Då var mitt mål att rikta samtalet mot det hår vi inte längre ska ha.

6.

Auli Laitinen

HAIR 1, 2000

Halsband, hår, pärlor

Foto: Sho Yoshida

Förutom att söka en passande kollision bland material och form söker jag också bland orden. Jag söker ord och meningar som har fler betydelser och som i sig ändrar mening utefter vem som bär dem och var de befinner sig. Jag har gjort ett antal polistitlar; KONSTPOLIS, MODEPOLIS och SKÖNHETSPOLIS. Vid ett performance i Barcelona, *CHOOSE A TITLE*, fick förbipasserande välja den titel de ville ha och stryka på sina kläder. Spanjorernas inställning till polisen visade sig mycket starkare än när jag utfört samma sak på Island eller i Sverige. Jag förstod det som att Spaniens historia med en tid av diktatur gjorde polisen till en mycket mer negativ titel, något som man inte gärna identifierade sig med och kanske inte lika gärna skämtade om.

I Sverige visade samtalen mer på en humoristisk inställning och det löjeväckande i att vilja ikläda sig en sådan roll. Ändå upplever jag själv och vissa medverkande att det blandade sig in en viss spänning i att göra just det, att ta sig ton och ikläda sig en auktoritet inom respektive område. Det var små lappar att stryka på kläderna och de gjorde inte mycket väsen av sig utan var menade att dyka upp i betraktarens synfält efter en liten stund, kanske under en fikastund eller ett möte på tunnelbanan.

Påståendet I AM HUMAN använder jag gestaltat som en namnskylt i ett professionellt sammanhang. Denna skylt resresenterar en mening som har fler betydelser och som ändrar mening utefter vem som bär den och var de befinner sig. Kvinna eller man, anställd eller gäst, vän eller fiende. På banken eller på Konsum. Första utformningen gjorde jag under min skoltid, så tidigt som 1996, men förbättrade den utmed tiden och den tillverkas ännu idag och fortsätter att ge mig historier från bärarna om samtal de hamnat i.

7.
Auli Laitinen
I AM HUMAN, 2001
Brosch, plast, stål
Foto: Gunnar Bergkrantz

5. Undersökningen - I AM SWEDISH

Jag finner ingen motsättning i att arbeta med humor och ironi men jag vaktar noga gränsen där ett påstående (smycke) bara pekar finger åt betraktaren. Detta kan jag naturligtvis aldrig veta innan utan det kan endast framkomma efter en tids användning. Samtidigt är det precis i närheten av denna gräns som jag blir som mest osäker själv och det är där jag söker samtalet med andra. Vad är detta? Vad mer kan det betyda?

På vilket sätt behövs smycket om jag kan samtala direkt? Det är svårt att samtala direkt, jag behöver placera idécentrum utanför mig själv som person så att det blir lättare att ändra sig när jag lär mig något nytt. Jag ser smyckets ytliga konnotation som en tillgång. Denna "ofarlighet" möter jag ofta i samtal om smycken, både inom och utanför den samtida smyckekonsten. Jag tycker om att blanda in ett material eller text som, i kombination med det kritiserade, skapar en surrealistisk blinkning. Denna tvist kan vara samtalsstartaren men materialen eller formerna eller texten kan för sig också vara tydliga nog för att få en tanke att uttalas högt.

För att komma vidare behöver jag förstå mer om vad jag gör när jag "krockar" olika komponenter och utan att stödja mig på ett surrealistiskt manifestet så påminner mig surrealisternas avsaknad av logik om den situation som uppstår när man sätter ihop saker som inte vanligtvis kopplas samman.

René Magritte - putting seemingly unrelated objects together in juxtaposition

Den surrealistiska tvisten kan göra att smycket inte läses enbart upphöjande eller positivt utan istället ber om en mer personlig tolkning av betraktaren, och bäraren.

Med stöd av erfarenheten med I AM HUMAN så vill jag göra en liknande brosch för denna undersökning och det blir då viktigt att hitta en mening som för upplevelsen tillbaka till min tanke om hur ett smycke läses;

-Att det någon bär står för något som bäraren sympatiserar med eller/och vill upphöja.

Tillbaka till nuet, Sverigedemokraterna värnar yttrandefriheten! De hävdar att Lars Vilks rondellhundar borde ställas ut i riksdagen (*Ställ ut Vilks hundar i riksdagshuset, Göteborgspostens hemsida 17 jan 2012*) som en manifestation för yttrandefriheten. Då kan väl jag också värna yttrandefriheten? Kan jag göra det på ett sätt som stör Sverigedemokraterna med sin egen retorik? Jag går igenom alla olika symboler och material som tänkas kan men det går inte att komma undan den svenska flaggan. Den behöver verkligen diskuteras av oss svenskar. Jag vill därför skapa en brosch på ett sätt som visar att det här är inte bara en flagga, utan något annat också. Jag tänker lättsamt surrealistiskt och flaggan kan nu börja rinna lite. Den behåller mycket av formen och färgerna men den kan rinna ut lite, kanske växa ut lite, på olika ställen?...

8.
Auli Laitinen
MIN FLAGGA 1, 2012
brosch, plastlera, färg
Foto: Auli Laitinen

9.
Auli Laitinen
MIN FLAGGA 2, 2012
brosch, plastlera, färg, garn
Foto: Auli Laitinen

Eller ska jag ta mustaschen, Magritte och Duchamp, konstreferenserna?
Jag testar olika former och de har sina poänger men jag behöver

10. Auli Laitinen
MIN FLAGGA 3, 2012
brosch, plastlera, färg Foto: Auli Laitinen

en tydligare brosch som snabbare kan leda till ett samtal. Jag väljer att fortsätta på min namnskyltsmetod och prövar JAG ÄR SVENSK. Kan den meningen ändras beroende på person och sammanhang? Hur ser den ut på mig och hur ser den ut på min granne?

Jag prövar först med den meningen. Det är inte svårt för mig att känna laddningen i att bära en sådan brosch med mitt utseende. Kommer någon att ifrågasätta mig? Jag känner mig utsatt inför den tanken. Den känns också FÖR tydlig, den saknar den där blinkningen om att det kan handla om något annat än en ren upplysning och jag tänker på titeln till Niklas Orrenius bok, *Sverige – forever in my heart*. Titeln kommer enligt en intervju ("*Svenskar mer toleranta mot invandringen idag*", *Svenska Dagbladet* 14 januari 2012) från ett klotter i Kattarp som bestod av olika texter samman med hakkors och som har det där dubbla budskapet. Vid första anblicken ett bevara Sverige svenskt anslag men sedan den pubertala kärleksförklaringen, så ofta uttalad på engelska. Hur rolig som helst. Jag bestämmer mig för att skriva texten på engelska för att tvinga meningen längre ifrån det nationalistiska anslaget, det är humor i att värna sitt land på ett annat språk! Det blir samtidigt en upplysning som många förstår.

Först prövar jag broschen i färgerna blått och gult, men den blev för stark. Den kunde ha blivit sportig men den såg istället mer ut som ett märke på en jacka som tillhörde en nationalist av den mer fientliga sorten. Jag lät den bli blå och vit istället så att den påminde mer om en namnskylt inom landstinget, eller kanske en vägskylt. På så sätt vill jag göra den mer vardaglig så att den lättare smälter in i det offentliga rummet. Jag låter tillverka en prototyp och bär med den på en fest. Jag blir spontant tilltalad tre gånger på grund av broschen men jag vet också att situationen var speciell. En fest av och för kollegor och vänner som är insatta i mitt tema och konstarten. Att broschen inte är unik i detta fall utan är serieproducerad ser jag som en fördel när jag ska utvärdera svaren på min undersökning, det blir enklare när alla bärare burit samma brosch.

10. Auli Laitinen

I AM SWEDISH, 2012 Brosch, plast, stål Foto: Auli Laitinen

Jag ber 10 personer att bära broschen varje dag under en vecka utan direktiv, de får göra vad de vill, prata om den eller inte alls. Efter veckan har gått ställer jag två frågor som har utmejslats utefter mina tankar om smycket som samtalsobjekt/samtalsstartare, och mitt mål med det är att visa att ett smycke kan starta ett samtal och att det kan generera nya tankar kring det ämne som smycket skapats ut från.

Frågorna är:

Blev du spontant tilltalad någon gång?

Fick du en ny tanke/insikt?

Dessa frågor känner bärarna inte till innan utan jag talar endast om att jag tänker ställa två frågor efteråt. Bärarna är inte tillfrågade utefter kön, ålder eller yrke och svaren kommer inte att tolkas utifrån dessa egenskaper. Jag har försökt formulera de två frågorna på ett sådant vis att dessa kriterier i mesta möjliga mån inte ska spela någon roll. Frågorna speglar mitt mål med mitt arbete, jag vill att de intervjuade också ger mig nya tankar.

Jag pratar med bärarna och noterar deras svar. Om detta inte är möjligt önskar jag ett e-mailsvar. Av svaren vill jag sedan göra en sammanfattning som kan stödja mitt påstående.

Ett problem kommer att bli den stora skillnaden mellan en vetenskapligt hållbar undersökning och min mer konstnärliga undersökning. Bärarurval (tillgänglighet och tillfälle) och det sätt som frågorna är utformade efter är helt efter mitt eget huvud och mitt eget mål, vilket för mig mer liknar en konstnärlig process. Därför kommer jag att försöka ge ett personligt svar och inte en stapelbar redovisning. Kan jag kanske ta deras svar och göra något nytt av? Kanske ett nytt smycke till mig själv? Eller ett brev till mig själv? Det måste till en konstnärlig bearbetning för att det ska fungera. Jag kommer inte att kunna bevisa något utan mer, likt en dikt, visa på en känsla som är övertygande.

6. Reflektionen - I AM SWEDISH

"Vad tänker ni? Undrar ni vad detta betyder för mig, skämt eller allvar? försiktigt men nyfiket, råddhåget och karskt varken varmt eller kallt med känslig hud och en uppmärksam vilja en tydlighet som söker att bli störd, med vilje och gott uppsåt en klapp på axeln en stopp och belägg men alltid en önskan om en fortsättning och ett samtal utan slut vad vill vi veta och var ska det placeras det går inte att veta innan var det ska ske det som förvånar eller ruckar det kan vara nu sen plötsligt glöms det bort och bärs runt utan tanke på iakttagandet och så kommer en fråga eller en tanke och samtalet börjar på nytt bra dag dålig dag kan gå hur som helst inte alltid rätt känsla men det är så det är att vara människa stora hjärna stora fel liten hjärna små fel...tänk om jag tagit en annan väg eller satt mig på en annan plats slumpen är bra men det kittlar fantasin att tänka att allt hänger ihop ett det finns en mening med just mig och mitt men bara en lite stund för slumpen är ett större under mycket större och något att vara tacksam för, på riktigt. Det släpas med och kan hända glöms bort ligger kvar på golvet och åker in under bordet det är inte alltid den är viktig nej för allt kan inte handla om mitt utan det är därför det måste på andra och gå ut och runt och kanske tillbaka en dag en stund helt förvånande men på sin plats just då"

...det hettar om kinderna och tungan fastnar i det torra - ansiktet skrynklar ihop sig och blicken flackar halsen böjs ryggen kutar och händerna vet inte var de ska vara allt som är fullt syns och det är så det är - ingen annan går denna väg...

Jag går igenom svaren.

Stockholm 2012-05-25

Kära bärare,

jag är mycket tacksam för att ni har velat vara med en stund i mitt projekt genom att bära, eller låta bli att bära, broschén I AM SWEDISH. Under den gångna veckan har jag träffat, pratat i telefon eller mejlat med er alla 10 personer och ställt mina frågor till er. De allra flesta av er har vid flera tillfällen blivit spontant tilltalade angående broschén, men bara två har tilltalats av en för er helt okänd person. Nästan alla har fått nya tankar eller insikter som ni delat med er av till mig. Via era iakttagelser har jag också dragit slutsatsen att just denna brosch inte lämpar sig för offentligt bruk utan att den som samtalsobjekt fungerar bättre i ett sammanhang där ni har varit igenkända och hemmastadda. Flera av er har berättat om oviljan, rädslan eller skammen av att bära den och jag vill verkligen tacka för att ni har tagit er an detta arbete trots det inre motstånd som varit närvarande. Jag är också glad över att det också funnits en del humor och glädje i bärandet även om jag hoppats på mer. Detta har naturligtvis med broschéns text och gestaltning att göra och inte med er så via era svar vet jag nu mer om hur jag ska fortsätta mitt arbete. Vilket det än har varit så har era svar också gett mig nya och en del ganska tuffa insikter i min egen snäva värld. Jag känner idag inte den minsta lust till att **be** någon bära mina smycken för jag har, via era svar förstått hur mycket av det egna valet som är viktigt för mitt arbete ska fungera som jag önskar. Det egna valet är förmodligen en mycket viktig förutsättning för att något verkligen

ska vara ett smycke, kanske det allra viktigaste. Det vi sätter på kroppen är helt enkelt en väldigt aktiv handling och genom att be er bära broschen tog jag bort en del av valet. Jag har också efter att ha pratat med er förstått mer om hur svensk och "vit" jag är. Jag har länge skyggat ifrån insikten att jag sett min mörka hudfärg som ett skydd mot fördomar. Jag måste ha tänkt att de endast går en väg, från vita, mot andra.... Jag vet, när jag skriver det riktigt hör jag hur dumt det låter. Det är pinsamt. Jag skulle vilja ljuga men det går inte men nu kanske ni förstår varför jag behöver prata med andra, och därför fortsätter projektet för mig.

Som ni kanske anar vid det här laget så var min andra fråga den viktigaste för mig. Den blev min möjlighet och väg till att få prata med er och höra era personliga iakttagelser och tankar och låta dem möta mina. Nu frågade jag er direkt men det är de där svaren som jag söker när jag gör mina smycken och som jag vill ska skapa det rum där vi kan tänka tillsammans.

Auli

7. Referenser

Aronson, Elliot, 1997, *Review: Back to the Future: Retrospective Review of Leon Festinger's "A Theory of Cognitive Dissonance"* The American Journal of Psychology, Vol. 110, No. 1. (Spring, 1997), pp. 127-137.

Danto, Arthur C. 1996, *After the end of art - Contemporary art and the pale of history*, Princeton University Press, USA

Kester, Grant H., 2004, *Conversation pieces – Community + Communication in modern art* University of California Press, USA

Linde, Ulf, 1960, *Spejare*, Bokförlaget Korpen, Göteborg

Mattson, Pontus, 2010, *Sverigedemokraterna in på bara skinnet*, Natur & Kultur, Stockholm

Turner, Ralph, 1996, *Jewelry in Europe and America: New Times, New Thinking*. RALPH TURNER. Thames & Hudson,. 1996.

Göteborgspostens hemsida 17 jan 2012, "Ställ ut Vilks hundar i riksdagshuset"

Svenska Dagbladet 14 januari 2012, "Svenskar mer toleranta mot invandringen idag"

ÖVRIG LITTERATUR

Jönsson, Love, Dissanayake, Ellen, Ravi Shankar, Sri Sri, 2009
Translations. S-U-B, Stockholm : S-U-B, cop. 2007

Zetterlund, Christina, Burman, Anders, Jönsson, Love, Adamson, Glenn , 2007
Tumult - dialog om ett konthantverk i rörelse, Gustavsbergs konsthall, Gustavsberg

Slöör, Susanna, 2004, *Om konsten att se - i Ulf Lindes essäistik och konstkritik*
C-uppsats Institutionen för Idé och lärdoms historia vid Stockholms Universitet, Stockholm

Piper, Adrian, 1996, *Out of order, out of sight, Volume 1: Selected writings in Meta-Art 1968-1992*, MIT Press, Cambridge, Massachussets

Utställningspublikation, 1985, *Den nya smyckekonsten - Nya Smycken - New Jewellery*, Kulturhuset, Stockholm

8. Bilder

1.

Agnieszka Knap
ur serien *Transition*, 2008
Fluorit, silver, emalj, silke
foto: Mats Håkanson

2.

Karen Pontoppidan
Utan titlar, 2006
silver, guld, emalj, niello
Foto: Karen Pontoppidan

3.

Kim Buck
Prinsessring, 2005
guld
Foto: Kim Buck

4.

Miro Sazdic
1976 3, 2010
Hänge, papper
Foto: Staffan Löwstedt

5.

Tobias Alm
Brooch 7.2, 2010
bomull, trä, magnetpulver, lim, schellac, stål
Foto: Tobias Alm

6.

Auli Laitinen
HAIR 1, 2000
Halsband, hår, pärlor
Foto: Sho Yoshida

7.

Auli Laitinen
I AM HUMAN, 2001
Brosch, plast, stål
Foto: Gunnar Bergkrantz

8.

Auli Laitinen
MIN FLAGGA 1, 2012
brosch, plastlera, färg
Foto: Auli Laitinen

9.

Auli Laitinen

MIN FLAGGA 2, 2012

brosch, plastlera, färg, garn

Foto: Auli Laitinen

10.

Auli Laitinen

MIN FLAGGA 3, 2012

brosch, plastlera, färg

Foto: Auli Laitinen

11.

Auli Laitinen

I AM SWEDISH, 2012

Brosch, plast, stål

Foto: Auli Laitinen